

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 666)
industriministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	3. marts 2003

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets grundnotat vedrørende Kommissionens meddelelse "Industripolitik i et udvidet Europa".

Kommissionens meddelelse
"Industripolitik i et udvidet Europa"

Resumé

Kommissionen har fremlagt en meddelelse om "Industripolitik i et udvidet Europa" KOM (2002)714. Blandt andet i lyset af udvidelsen revideres EU's industripolitik, således at den i samspil med andre politikker kan bidrage til at opfylde EU's målsætninger fra topmøderne i Lissabon og Gøteborg om konkurrenceevne og bæredygtighed i et udvidet Europa.

I meddelelsen fremhæves, at EU i lyset af Lissabon- og Gøteborgstrategierne skal forstærke det politiske fokus på de tværgående faktorer, som er de direkte drivkræfter bag industriens vækst og produktivitet. Det drejer sig om innovation, viden og forskning samt iværksætterånd og en bæredygtig industriel produktion.

EU's industripolitik skal fortsat være horisontal og fokusere på at forbedre rammebetingelserne for virksomhederne. Det skal ske i tråd med handlingsplanen for bedre regulering og EU's ny metode til lovgivning i det indre marked. EU's politikker skal integreres bedre for at skabe synergi og sikre, at de bidrager til at forbedre industriens konkurrenceevne. Det vil sige en såkaldt "screening" af deres virkning på konkurrenceevnen, hvilket ligeledes anses for afgørende for at sikre en bæredygtig udvikling. Det påpeges, at der skal tages

hensyn til de særlige behov, industrien i kandidatlandene har. Endelig skal den horisontale tilgang kombineres med analyser af dens sektorielle virkninger.

Rådet (Konkurrenceevne) tilskrives en nøglerolle som forum for at fastlægge en "køreplan" for industripolitikens bidrag til Lissabonmålet og i at overvåge fremgangen. Rådet (Konkurrenceevne) skal desuden sikre sammenhæng mellem de forskellige politikker samt vurdere den generelle konkurrenceevne og konkurrenceevnen i de enkelte industrisektorer.

Meddelelsen er sat på dagsordenen for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har fremlagt en meddelelse om "Industripolitik i et udvidet Europa", som behandler fremtidens industripolitik.

De overordnede retningslinjer for EU's nuværende industripolitik blev fastlagt i en meddelelse, som blev vedtaget i 1990. Målet var at skabe rammevilkår for erhvervslivet, som forbedrede konkurrenceevnen og kompenserede for markedssvigt, gennem en række andre fællesskabspolitikker. Den politik er siden blevet finjusteret, men det grundlæggende fokus på rammevilkår er bevaret.

Siden 1990 har EU forandret sig væsentligt. Det indre marked er blevet etableret, den fælles valuta indført og verdenshandelsorganisationen WTO oprettet. Samtidig har EU vedtaget to ambitiøse målsætninger af afgørende betydning for industripolitikken. Det drejer sig om Lissabonmålet fra 2000 om, at EU skal være verdens mest konkurrencedygtige videnbaserede økonomi i 2010, samt EU's strategi om bæredygtig udvikling fra Göteborg 2001.

Desuden vedtog Det Europæiske Råd i Sevilla 2002 at samle indre marked, industri og forskning i ét Råd – Konkurrenceevnerådet - for at styrke fokus på EU's konkurrenceevne og skabe synergi mellem politikker af betydning for konkurrenceevnen. Udvidelsen af EU i løbet af de kommende år med op til 10 lande vil desuden medføre konkrete udfordringer for EU's industri.

Kommissionen mener i lyset af ovenstående, at tiden er inde til at revidere EU's industripolitik, således at den i samspil med andre politikker kan bidrage til at opfylde EU's målsætninger i et udvidet Europa. Meddelelsen skal skabe debat om, hvordan industripolitikken kan forbedre industriens konkurrenceevne, og hvordan samspillet mellem EU's forskellige politiske instrumenter af betydning for industriens konkurrenceevne kan optimeres. Kommissionen planlægger på baggrund af denne debat i udgangen af 2003 at komme med en beretning og evt. foreslå nye initiativer.

Indholdet:

Meddelelsen indeholder indledningsvist en status over industriens konkurrenceevne, følgerne af udvidelsen, og der opregnes en række industripolitiske udfordringer i et udvidet Europa. Fokus rettes herefter på fremtidens industripolitik – "Vejen frem".

Industriens konkurrenceevne:

Industri forstås i meddelelsen primært som fremstillingsvirksomhed. Selvom servicesektorens andel af den samlede EU-produktion er steget fra 1971-2001, mens fremstillingsindustriens andel er faldet, spiller fremstillingsindustrien en afgørende rolle i vidensøkonomien og servicesamfundet. Fremfor et modsætningsforhold mellem de to sektorer er service- og industrisektoren blevet mere afhængige af hinanden. Væksten i serviceerhvervene skyldes således i høj grad, at industrien har outsourcet en del af sin virksomhed.

Den europæiske industri er i mange henseender moderne, men alligevel præget af en langsommere produktivitetsvækst end USA's. I anden halvdel af 1990'erne var EU's vækstrate 3,2%, mens USA's var 5,5%. Det skyldes blandt andet uløste strukturproblemer såsom fragmenterede markeder og ringe geografisk mobilitet, IKT-udbredelse og en for svag position inden for mere højteknologiske industrier.

De små og mellemstore virksomheder fremhæves som en dynamisk kraft ved at være innovative, tilpasningsdygtige og anses at være af afgørende betydning for udviklingen af vækstorienterede erhvervsklynger (clusters) og produktionsnetværk.

Følger af udvidelsen for industrien

Kandidatlandene har gjort store fremskridt, men der er behov for yderligere omstrukturering i visse sektorer f.eks. stålsektoren. Omkostningerne ved at overholde Fællesskabets regelsæt vil være store, særlig på miljøområdet, og produktiviteten er kun omkring 50% af EU-gennemsnittet. Udviklingen af en iværksætterkultur og nye SMV'er har desuden været træg i de nye medlemslande, og deres rammebetingelser skal forbedres over en bred front.

Det konstateres, at udvidelsen generelt allerede er en realitet for industrien, idet de fleste industriprodukter har haft fri adgang til EU's marked siden 1995. Mange tilpasninger har derfor fundet sted. Udfordringen for kandidatlandene er at udvikle de kvalifikationer og rammevilkår, som kan forbedre virksomhedernes muligheder for at indgå i de internationale produktionsnetværk.

Industripolitiske udfordringer i et udvidet Europa

Her peges på en række faktorer. I fremtiden skal der konkurreres på viden og på at være et attraktivt produktionssted. Globaliseringen fordrer desuden større konvergens globalt på lovgivningsområdet. Bedre udnyttelse af IKT og andre nye teknologier ligesom innovation og iværksætterånd vil være helt afgørende for at styrke konkurrenceevnen og væksten. EU skal derfor øge sin forsknings- og udviklingsindsats og fremme omsætningen af viden til værdiskabende nye produkter og tjenesteydelser. Endelig skal industrien kunne imødekomme kravene om bæredygtighed og socialt ansvar på en konkurrencedygtig måde.

Vejen frem: Revision af EU's industripolitiske foranstaltninger

1. Tværgående faktorer til støtte for konkurrenceevne og vækst

I overensstemmelse med Lissabon- og Gøteborgstrategierne skal EU forstærke det politiske fokus på de tværgående faktorer, som er de direkte drivkræfter bag industriens vækst og produktivitet.

EU bør fremme *innovation, viden og forskning* samt *iværksætterånd*. FoU skal udgøre ca. 3% af BNP inden 2010, og det fælles europæiske forskningsrum skal fremmes. Industri- og FoU-politikken skal skabe de rette betingelser for innovation i overensstemmelse med handlingsplanen for FoU, som fremlægges på DER's forårstopmødet 2003. Kommissionen vil desuden fremlægge en innovationsstrategi i en kommende meddelelse.

Der skal skabes gode rammebetingelser for etablering, vækst og udvikling af SMV'er og iværksætter aktiviteter. Det er et tværgående mål, som kræver en indsats på en lang række politikområder. Grønbogen om iværksættere vil sætte fokus på, hvordan iværksætterånden forstærkes.

I forhold til fremme af en bæredygtig industriel produktion fremhæves, at dette kan skabe ny vækst og øget produktivitet ikke mindst hos fremsynede virksomheder. EU skal udvikle og styrke sin politik for bæredygtig produktion i samarbejde med industrien og berørte parter.

2. Revurdering af EU's industripolitik

Hovedformålet med industripolitikken er fortsat at *skabe gode rammebetingelser* for virksomhederne. Det indre marked og ØMU'en fremhæves som helt afgørende for virksomhedernes konkurrenceevne og vækst.

Indførelsen af det indre marked har medført en række helt afgørende strukturreformer, men der er fortsat behov for liberalisering af visse sektorer og fremskridt på konkrete områder som f.eks. EF-patentet, det finansielle marked, tjenesteydelser, selskabsbeskatning og markederne for offentlige indkøb.

I forhold til de erhvervspolitiske instrumenter er der brug for en *mere systematisk EU-tilgang til forbedring af rammebetingelserne*. På EU-niveau skal lovgivningen forbedres via gennemførelse af handlingsplanen for bedre og enklere regulering samt yderligere anvendelse af den ny metode til lovgivning, hvor det overlades til industrien at finde de tekniske løsninger inden for direktivets rammer. På de områder, der falder ind under medlemsstaternes kompetence, er der inden for rammerne af Lissabonprocessen igangsat den såkaldte åbne koordinationsmetode med henblik på at måle, sammenligne og forbedre rammebetingelserne i de enkelte lande. Instrumenterne er udveksling af bedste praksis, opstilling af kvantitative mål og overvågning af fremskridt – såkaldte "peer reviews". Den metode har potentiale til at udvides til flere områder af betydning for konkurrenceevnen.

Der skal desuden ske en bedre integrering af EU-politikker, der påvirker industriens konkurrenceevne. Virksomheders konkurrenceevne påvirkes af mange faktorer. EU bør derfor sørge for, at alle politikker, der påvirker konkurrenceevnen, integreres og udnyttes til fulde for at fremme konkurrenceevnen. Det gælder også i forhold til bæredygtighedsstrategien, hvor balancen mellem de tre søjler – den økonomiske, sociale og miljømæssige – skal sikres. De tre dimensioner skal følges ad på en måde, der fremmer konkurrenceevnen, og den ene søjle må ikke udvikle sig på bekostning af de andre.

Flere politikker, bl.a. handelspolitik, indre marked, energi- og transport, FoU, konkurrencepolitik, regionalpolitik samt den makroøkonomiske politik er allerede godt integreret i industripolitikken. Det skal dog ligeledes sikres, at f.eks. social-, beskæftigelses-, forbruger-, folkesundheds- samt miljøpolitikken og kravene om socialt ansvar spiller fornuftigt sammen med industriens konkurrenceevne. Der skal findes *det rette "policy-mix"*, og såfremt der er tegn på ubalance mellem de forskellige politikker "bør det føre til passende korrigerende foranstaltninger".

Det rette policy-mix vil afhænge af de konkrete problemstillinger, men ifølge meddelelsen findes instrumenterne til at afbalancere de forskellige hensyn i forhold til hinanden i handlingsplanen for bedre regulering (konsekvensvurderinger, høring, cost-benefit analyser), ligesom den ny metode til lovgivning sikrer inddragelse af interessenter i den konkrete udmøntning. EU vil derfor finjustere disse metoder.

I forhold til *de kommende medlemslande* kan erfaringerne med at forbedre rammevilkårene for erhvervslivet i de nuværende medlemslande bruges, og visse foranstaltninger kan eventuelt gennemføres som et særligt intensivt forløb. Kommissionen mener desuden, at der bør gives støtte fra strukturfondene til gennemførelse af de industripolitiske prioriteringer.

Endelig er den europæiske industris konkurrenceevne afhængig af om det lykkes at *forbedre den globale styring*. På visse områder er der sket fremskridt, men på områder som miljø- og forbrugersikkerhed samt sociale og arbejdsmæssige standarder skal udviklingen af globalt accepterede principper videreføres. Fremgang skal sikre, at omkostningerne ved behandlingen af globale problemer ikke i uforholdsmæssigt stort omfang bæres af EU's virksomheder. Det skal bl.a. ske inden for rammerne af DOHA-dagsordenen, men EU skal også i andre sammenhænge søge at promovere sine erhvervsvenlige metoder til produktlovgivning og standarder.

Kommissionen understreger, at EU's industripolitik fortsat skal bygge på en horisontal strategi (forbedring af rammevilkår), men *industripolitikken skal forene et horisontalt grundlag med en sektorbestemt anvendelse*.

Kommissionen bør derfor gennemføre analyser og regelmæssig overvågning af konkurrencesituationen inden for de forskellige sektorer – en såkaldt "statuskontrol" - for at vurdere om "policy-mixet" er hensigtsmæssigt i forhold til en given sektor. Som anneks til meddelelsen gives en række eksempler på statusanalyser af policy-mixet i forskellige sektorer. Det drejer sig om stålsektoren, den kemiske industri, luft- og rumfartsindustrien, bioteknologi og telekommunikationssektoren.

-

-

Konklusion:

Det konkluderes i meddelelsen, at industripolitikken skal:

- fastlægge forudsigelige retlige rammer for industrien og iværksætterne
- sikre de rette rammebetingelser for et konkurrencedygtigt og innovativt erhvervsliv f.eks. kvalificeret arbejdskraft, tilgængelig teknologi og en positiv holdning til risikovillighed,
- sikre at de rammer, institutioner og instrumenter, der er nødvendige for et godt erhvervsklima, er til stede og fungerer.

Kommissionen påtænker i de kommende måneder at "**screene**", det vil sige at undersøge, hvordan dens vigtigste politikker fungerer sammen med EU's industrielle konkurrenceevne. Medlemsstaterne og de øvrige EU-institutioner opfordres til at gøre det samme.

Rådet (Konkurrenceevne) tilskrives en vigtig rolle som forum til at fastlægge en "køreplan" for industripolitikens bidrag til Lissabonmålet og i at overvåge fremgang. Konkurrenceevnerådet skal endvidere sikre sammenhæng mellem politikkerne både på EU- og medlemsstatsplan, samt vurdere den generelle konkurrenceevnesituation og konkurrenceevnen inden for de forskellige industrisektorer.

Meddelelsen er sat på dagsordenen for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

- Europa-Parlamentets holdning

Meddelelsen er oversendt til Europa-Parlamentet, men der foreligger ingen udtagelse.

- **Nærheds- og proportionalitets princippet**

Meddelelsen berører ikke i sig selv nærheds- og proportionalitetsprincippet.

- **Gældende dansk ret**

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for gældende dansk ret.

- **Høring**

Meddelelsen har været sendt i høring i Specialudvalget for Industri og Regionalpolitisk samarbejde. Der er modtaget høringsvar fra Dansk Handel og Service, Dansk Industri og Finansrådet. Finansrådet kan tilslutte sig dansk holdning.

Dansk Industri (DI) mener, at meddelelsen er en udmærket analyse af den rolle EU's industripolitik kan spille i forhold til den overordnede målsætning om at forbedre EU's konkurrenceevne. DI er enig i, at der primært bør lægges vægt på forbedring af de generelle rammevilkår og en horisontal tilgang til industripolitikken. DI påpeger dog, at der i mindre grad er tale om en handlingsplan for, hvordan de nødvendige resultater tilvejebringes, samt at den store udfordring er at få medlemslandene til at forpligte sig til konkrete forslag til at forbedre EU's konkurrenceevne. For at skabe mere dynamik i beslutningsprocessen opfordrer DI derfor Danmark til at gøre en indsats for at få det nye Konkurrenceevneråd til at fungere efter hensigten.

Dansk Handel og Service er overordnet positiv overfor meddelelsens formål angående at forbedre rammevilkårene for virksomhederne. Dansk Handel og Service mener imidlertid, at meddelelsen fastholder en meget konservativ industripolitik, der på mange måder virker bagudrettet og ikke på linie med de erhvervsudfordringer, som bl.a. Danmark står over for. De mener desuden, at EU's erhvervs politik ikke skal gøres til traditionel industripolitik primært baseret på fremstillingsindustrien. EU's erhvervs politik skal tage udgangspunkt i Lissabonmålsætningen. Der skal derfor fokuseres på de sektorer, som repræsenterer videnøkonomien, og som har den største værditilvækst. Dansk Handel og Service påpeger, at det har vidtrækkende konsekvenser for EU's konkurrenceevne, at man ikke kan samles om en horisontal erhvervs politik baseret på de sektorer, der har vækst.

- **Forhandlingssituationen**

Meddelelsen har ikke været drøftet i Rådsarbejdsgruppen (Konkurrenceevne og vækst).

- **Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser**

Meddelelsen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

- **Samfundsøkonomiske konsekvenser**

Meddelelsen har ikke umiddelbart samfundsøkonomiske konsekvenser, men en styrkelse af industriens konkurrenceevne må forventes at påvirke samfundsøkonomien positivt.

9. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Folketingets Europaudvalg er tidligere blevet orienteret om meddelelsen ved aktuelt notat oversendt den 20. februar 2003 i forbindelse med rådsmøde (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003.